

Gäller för: Kvinnosjukvård

Giltig från: 2025-12-03

Innehållsansvar: Erik Fasth, (erifa3), Vårdenhetschef

Giltig till: 2027-12-03

Godkänd av: Jenny Antonsson, (jenal12), Verksamhetschef

Handlingsplan vid risk för hot och våld – Kvinnosjukvård, NU-sjukvården

Revidering i denna version

Omarbetning av rutinen i sin helhet.

Omfattning

Rutinen gäller all personal inom kvinnosjukvården, inklusive Gynakuten och anslutna vårddytor.

Syfte

Att öka tryggheten för medarbetare, patienter och närstående genom att förebygga, identifiera och hantera situationer där hot och våld kan uppstå. Rutinen ska säkerställa att åtgärder sker i enlighet med gällande lagstiftning och etiska principer.

Bakgrund

Alla medarbetare inom NU-sjukvården är en del i säkerhetsarbetet och ska känna till vilka regler som gäller på arbetsplatsen. Det innebär bland annat att du ska anmäla de fel och brister som du upptäcker och se till att den dörr du passerar går i lås efter dig. Släpp inte in okända personer och fråga gärna de du möter om du kan hjälpa till eller vem de söker. Person som du misstänker är obehörig i NU-sjukvårdens lokaler men som du inte vågar tilltala, kontakta väktare eller polis.

Sjukvårdspersonal tillhör en av de yrkesgrupper som är mest utsatta för våld och hot om våld. Hot och våld ska polisanmälas, alltid avvikelseanmälas och i allvarigare fall arbetsskadeanmälas. Ett röjande av patientens identitet utgör i detta fall inte något brott mot sekretesslagstiftningen. Observera att det är endast uppgifter som är nödvändiga för anmälan som får lämnas ut. *Avseende hot mot personal har VGR nolltolerans.*

Väktare, ordningsvakt på NÄL

På NÄL finns en väktare och en ordningsvakt stationerad dygnet runt. Väktarens uppdrag består bland annat av att bistå vid hot och våld, hantera larm, samt utföra ronderingar och andra serviceuppdrag. Ordningsvaktens arbetsuppgift består i att upprätthålla den allmänna ordningen. Tänk på att en väktare eller ordningsvakt aldrig kan ersätta sjukvårdspersonal eller överta vårdansvaret för en patient.

Telefonnummer till väktaren eller ordningsvakt NÄL Internt: 566 69

Externt: 010-435 66 69

Om möjligt håll uppsikt på den hotfulla personen i avvaktan på väktare eller polis.

För låsning av ytterdörrar, kontakta Trygghetscentralen; telefonnummer 010-435 66 71 (dygnet runt) och uppge kortläsarens namn (står på bricka ovanför läsaren).

Förebyggande åtgärder

- Obligatorisk utbildning i bemötande, konflikthantering och larmrutiner ska genomföras vid anställningens början och upprepas minst vart femte år. Utbildningsmaterial finns i Lärportalen.
- Riskbedömning av hotfulla situationer ska göras vid varje vårdkontakt, särskilt vid oro för patienters psykiska tillstånd eller aggressivt beteende.
- Enhetsspecifika riskfaktorer ska identifieras och dokumenteras enligt checklista (bilaga till klinikövergripande rutin).
- Lokaler ska vara utformade så att personal kan ta sig ut vid behov. Larm ska vara lättillgängliga och fungera.
- Vid kända risker kan väktare eller ordningsvakt kontaktas i förebyggande syfte.
- Arbeta aldrig ensam vid kända risker. Se till att det finns en fri flyktväg och att dörrar är låsta efter passage.

Akut hantering vid hot eller våld

- Larma väktare (internt 566 69, externt 010-435 66 69) eller polis (112) vid behov. Vid larm, uppge vad som hänt, plats, signalement och eventuellt antal skadade. Alternativt larma via trygghetslarm (Gynakuten)
- Lämna situationen om möjligt. Prioritera alltid egen och kollegors säkerhet. Evakuera patienter om möjligt och hindra andra från att komma in på enheten.
- Vid telefonhot: larma väktare och informera ansvarig chef.
- Sök skyddat utrymme, lås eller barrikadera dörren, håll låg profil och var tyst.
- Slåss endast som sista utväg (nödvärnsrätt).

- Alla incidenter ska dokumenteras i avvikelssystemet MedControl.
- Alla våldshändelser ska polisanmälas. Endast nödvändiga uppgifter får lämnas ut vid polisanmälan.
- Vid allvarliga tillbud eller skador som inneburit fara för liv och hälsa ska anmälan till Arbetsmiljöverket göras inom 24 timmar av chef.

Efterarbete och stöd

- Kontakta ansvarig chef och Tjänsteman i Beredskap.
- Drabbade ska omhändertas medicinskt och psykologiskt. Lämna ingen ensam de första timmarna efter en incident.
- Avlastningssamtal med inblandade medarbetare ska genomföras så snart som möjligt.
- Chef avgör om ytterligare stöd behövs, exempelvis kontakt med Hälsan och Arbetslivet för professionella samtal.

Juridiska aspekter

Vården är frivillig enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Tvångsåtgärder får endast vidtas med stöd av särskild lag (exempelvis LPT).

Nödvarns- och nödrätt gäller vid omedelbar fara för liv, hälsa eller egendom. Åtgärder ska vara proportionerliga och endast användas så länge faran kvarstår.

Endast nödvändiga uppgifter får lämnas ut vid polisanmälan. Röjande av patientens identitet utgör inte brott mot sekretesslagstiftningen i dessa fall.

Ansvarsfördelning

- Vårdenhetschef: Ansvarar för att rutinen är känd, tillämpas och revideras.
- All personal: Ansvarar för att agera enligt rutinen och rapportera händelser.
- PSO/Säkerhetssamordnare: Stödjer vid riskanalys och efterarbete.

Referenser

- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- Patientsäkerhetslagen (2010:659)
- Brottsbalken (24 kap.)
- Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 1993:2, Hot och våld i arbetsmiljön
- SOSFS 2011:9 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
- Lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård (LPT)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Kvinnosjukvård

Innehållsansvar: Erik Fasth, (erifa3), Vårdenhetschef

Godkänd av: Jenny Antonsson, (jenal12), Verksamhetschef

Dokument-ID: NU10091-1306821591-162

Version: 3.0

Giltig från: 2025-12-03

Giltig till: 2027-12-03